

ČESKÁ VIZE

= deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti

KRÁTKÁ (cca 40 řádků, 1 strana A4) ESEJ (sloupek, črta, úvaha, reflexe, komentář, dialog, výzva, poselství, zpráva, dopis, návod, kuchařka, seznam, grafika...) formulovaná pro závěrečný díl ročního cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně. www.usvitvcechach.cz

EVA MATĚJKOVÁ - ČESKÁ VIZE

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz ve středu 9. září 2009

Jak známo, Desatero přikázání sloužilo Božímu lidu jako orientace na cestě z otroctví Egypta do země zaslíbené. Bylo jakousi „směrovkou ke svobodě“ (J. Heller). Český národ před dvaceti lety také „vyšel ze zajetí“ a podle všeho je stále na cestě. Do země zaslíbené teprve směřuje. Snad proto se ukazuje nutnost hledání ukazatelů...

Než začneme s vypočítáváním důležitých hodnot, položme si otázku, zda se dokážeme na nějakých vůbec shodnout. Zda hledáme hodnoty pro společnost jako celek nebo pro každého jednotlivce zvlášť. Dnešní člověk vyrostlý z postmoderny žádné obecně platné hodnoty, pravdy, principy nepřijímá. Většinou je každý mírou sám sobě a úzkostlivě chrání svou individualitu, svou osobní svobodu. Na druhou stranu svobodu jsme získali jako národ, celek. Bez ohledu na osobní (ne-)příčinění některých jednotlivců. Z toho vyplývá, že společným základem, hodnotou, na které se pravděpodobně můžeme shodnout jako jednotlivci i jako společnost, je **SVOBODA**.

Existuje však svoboda OD... a svoboda K... My jsme zatím prožili tu první. Svobodu od totalitního režimu, tradic, dogmat..., možná odpoutání se od minulosti vůbec. Ale postmoderním sebekritickým zpochybňováním sebe sama dostáváme se do bludného kruhu. Nic neplatí, žádná cesta není ta pravá, nic nemá smysl – minulost, přítomnost ani budoucnost. Zpochybnění všech řádů, pravidel a hranic přineslo mnohem více nejistoty a strachu, než radosti z nabyté svobody. O tom vypovídá úzkostlivé volání občanů po jistotách. **Byli jsme osvobozeni, ale nejsme svobodní.**

Člověk, který je mírou všech věcí, má jen sebe sama, bolestně poznává své hranice. A právě zde je možno začít znovu. Z ničeho. Ze svobody OD vstoupit do svobody K. Svoboda K se týká naší budoucnosti, našeho cíle. Budoucnost nevidíme. Nemáme žádnou záruku a nikdy mít nebudeme, že někdy nastane. Přesto s ní většina lidí automaticky počítá a vyhlíží ji. Takové očekávání můžeme nazvat **NADĚJÍ**.

Stejně tak si většina přeje, aby jeho budoucnost i budoucnost společnosti byla dobrá. Pozitivní přístup ke skutečnosti, bez ohledu na osobní předpoklady či schopnosti, nezávislý na vnějších okolnostech lze nazvat **VÍROU**, nebo třeba **DŮVĚROU** či **ODVAHOU**. Žd 11,1b: *spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.*

Pokud tyto hodnoty přijímáme jako dar, připouštíme, že existují nezávisle na nás a nepřivlastňujeme si je jako svůj výkon, pak nás mohou učinit skutečně svobodnými. Jak bylo řečeno, SVOBODA snad může být hodnotou přijatelnou pro jednotlivce i společnost jako celek. Pokud ji chápeme v plné šíři, tedy i v rovině duchovní. **VYSVOBOZENÍ** je základním tématem (nejen) křesťanské víry. Vysvobození vždy předchází **ZMĚNA MYŠLENÍ, OBRÁCENÍ**. Hledání směrovek ke svobodě vyžaduje schopnost v případě potřeby změnit směr putování. Tento čistě fyzický akt musí být doprovázen také změnou vnitřní. Člověk musí akceptovat změnu směru také vnitřně, proměnit se. Učit se žít v nových podmínkách.

Pro putování je charakteristické, že se všechno stále mění. A člověk je s těmito změnami konfrontován. Změna smýšlení proto také není jednorázový akt, kterým by se jednou pro vždy vše vyřešilo. Každá vnější změna je vždy novou výzvou ke změně vnitřní. Cíl putování by však měl zůstat stejný. Přiblížit se

k druhému člověku. Navázat **VZTAH** s člověkem, s Bohem. Individualita přináší mimo jiné také osamělost. Není náhoda, že velkým tématem dnešního člověka jsou **mezilidské vztahy**. Člověk se stává člověkem teprve ve vztahu. Na úrovni celospolečenské jde o vztahy např. s jinými národy. V současnosti si klademe otázku, jak v otevřené společnosti přistupovat k odlišnostem. Mnohdy stojíme uprostřed protikladů, kdy nelze dokázat pravdu. Tuto situaci přirovnává R. Rohr k „bláznovství kříže“ – „nelze dokázat, že máte pravdu, jen viset mezi dobrým a zlým a platit cenu za jejich usmíření.“

Změna smýšlení je v podstatě schopností smířovat se, odpouštět a **ODPUŠTĚNÍ** přijímat. Bez odpuštění se nedá žít. ŽIVOT, resp. **ŽIVOT VE SPOLEČENSTVÍ je pak nejvyšší hodnotou, k níž všechno směřuje**. Za předpokladu, že je stejně jako ostatní hodnoty vnímán jako dar.

Velkým úkolem člověka je přijmout nesamozřejmost života (nejen lidského), respektovat jeho **TAJEMSTVÍ**. A naučit se znovu úctě a vděčnosti za své bytí.

Mimochodem, Ježíš shrnuje Desatero do tzv. dvojího přikázání lásky:

Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. Miluj svého bližního jako sám sebe. (Mt 22,37-38)